



## **ROZSUDOK**

### **V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Bajánkovej a sudcov JUDr. Milana Deáka a JUDr. Jany Cisárovej v právnej veci žalobcu **I. S.**, bývajúceho v B., proti žalovanej **B. Ch.**, bývajúcej v B., zastúpenej JUDr. M. V., advokátom v B., **o určenie neúčinnosti právneho úkonu**, vedenej na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 23C 13/2003, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 13. novembra 2008 sp. zn. 3Co 339/06, takto

#### **r o z h o d o l :**

Dovolanie žalovanej **z a m i e t a**.

Žalobcovi nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

#### **O d ô v o d n e n i e :**

Žalobca sa domáhal, by súd určil, že voči nemu je právne neúčinná darovacia zmluva z 28. augusta 2001 uzavretá medzi rodičmi žalovanej a žalovanou, predmetom ktorej je prevod vlastníctva bytu č. X na X. podlaží bytového domu na T. ulici č. X v Bratislave, podielu na spoločných častiach a zariadeniach domu a podielu na pozemkoch.

Okresný súd Bratislava IV (súd prvého stupňa) rozsudkom z 3. mája 2006 č. k. 23C 13/2003 – 114 zamietol žalobu o určenie neúčinnosti tohto právneho úkonu a žalovanej

náhradu trov konania nepriznal. Vychádzal zo zistenia, že „žalovaná bola v čase, kedy nadobudla darovaním vlastníctvo bytu maloletá, mala 16 rokov a o darovaní sa dozvedela až dodatočne, právny úkon spočívajúci v podpísaní darovacej zmluvy v jej mene vykonal dá sa povedať nezainteresovaný súdom ustanovený opatrovník, právny úkon opatrovníka bol následne schválený súdom, nakoľko bol v záujme maloletého dieťaťa, taktiež je zrejmé, že sa jednalo o obdobie, kedy už prebiehalo rozvodové konanie rodičov žalovanej, kedy sa predpokladá, že riešili aj majetkové záležitosti ako aj záujem dieťaťa v budúcnosti na čas po ich rozvode“. Po zohľadnení všetkých uvedených skutočností mal za preukázané, že žalovaná uniesla dôkazné bremeno a preukázala, že úmysel dlžníkov ukrátiť veriteľa nepoznala a ani pri náležitej starostlivosti poznať nemohla, preto žalobu zamietol. Výrok o náhrade trov konania odôvodnil tým, že žalovanej, ktorá bola v konaní úspešná (§ 142 ods. 1 O.s.p.), v konaní trovy nevznikli.

Krajský súd v Bratislave (odvolací súd) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 13. novembra 2008 sp. zn. 3Co 339/06 zmenil rozsudok súdu prvého stupňa tak, že určil, že voči žalobcovi je právne neúčinná darovacia zmluva z 28. augusta 2001 uzavretá medzi rodičmi žalovanej – V. Ch., r.č. X, I. Ch., r.č. X a žalovanou – B.Ch., r.č. X, predmetom ktorej je prevod vlastníctva bytu č. X na X. podlaží bytového domu na T. ul. č. X v B, súp. č. X postaveného na parcele č. X, podielu vo výške 41/1000 na spoločných častiach a spoločných zariadeniach domu, podielu vo výške 41/1000 na pozemkoch označených ako parcela č. X zastavaná plocha o výmere X m<sup>2</sup>, parcela č. X zastavaná plocha o výmere X m<sup>2</sup>, parcela č. X zastavaná plocha o výmere X m<sup>2</sup>, parcela č. X zastavaná plocha o výmere X m<sup>2</sup>, parcela č. X zastavaná plocha o výmere X m<sup>2</sup>, parcela č. X zastavaná plocha o výmere X m<sup>2</sup>, parcela č. X zastavaná plocha o výmere X m<sup>2</sup>, parcela č. X zastavaná plocha o výmere X m<sup>2</sup>, parcela č. X zastavaná plocha o výmere X m<sup>2</sup>, parcela č. X zastavaná plocha o výmere X m<sup>2</sup>, parcela č. X zastavaná plocha o výmere X m<sup>2</sup>, parcela č. X zastavaná plocha o výmere X m<sup>2</sup>. Žalobcovi priznal proti žalovanej náhradu trov konania vo výške 5 000 Sk. Odvolací súd uzavrel, že súd prvého stupňa rozhodol na základe nesprávneho právneho názoru, keď žalobu zamietol z dôvodu, že žalovaná ako maloletá úmysel rodičov ukrátiť veriteľa nepoznala a ani pri náležitej starostlivosti poznať nemohla, nakoľko predmetný právny úkon vykonal nezainteresovaný súdom ustanovený opatrovník. S poukazom na § 42a ods. 2 Občianskeho zákonníka vysvetlil, že odporovateľný je právny úkon medzi dlžníkom a osobou jemu blízkou, ktorým bol veriteľ dlžníka ukrátený, kedy žalovaná ako dlžníkovi blízka osoba sa mohla ubrániť len v tom prípade, ak by preukázala, že úmysel dlžníka skrátiť

odporovateľným právnym úkonom veriteľa nemohla i pri náležitej starostlivosti poznať. Úspešná obrana spočíva nielen v tvrdení žalovanej, že o úmysle dlžníka skrátit odporovateľným právnym úkonom veriteľa nevedela a ani vedieť nemohla, ale taktiež v tvrdení a *preukázaní* toho, že o úmysle nevedela a ani nemohla vedieť, pretože vyvinula náležitú starostlivosť. Na strane žalovanej bolo dôkazné bremeno, aby preukázala, že úmysel ukrátiť veriteľa ani pri náležitej starostlivosti nemohla poznať, čo sa však nestalo. Pravidlo o vynaložení náležitej starostlivosti platí i v prípade, ak dlžník uzatvorením odporovateľného právneho úkonu plní svoju morálnu povinnosť. Aj v odvolacom konaní obrana žalovanej /odvolací súd ju vypočul/ ostala iba v rovine tvrdenia, že v čase vykonania odporovateľného úkonu mala 16 rokov, rodičia boli v rozvodovom konaní a de facto si touto darovacou zmluvou plnili voči nej svoju morálnu povinnosť tým, že ju chceli finančne zabezpečiť, pričom o údajných dlhoch svojich rodičov nevedela. Táto obrana žalovanej však z hľadiska zásad odporovateľnosti právneho úkonu neobstojí. Žalovaná vonkoncom nevyvinula žiadnu aktivitu, ktorou by dostatočným spôsobom bez akýchkoľvek pochybností preukázala, že dlžníkov úmysel ukrátiť veriteľa pri náležitej starostlivosti poznať nemohla, keď v jej prípade ako maloletej vykonať náležitú starostlivosť mali nepochybne osoby konajúce v jej mene a to kolízny opatrovník a zákonní zástupcovia. Keďže žalovaná v tomto smere neuniesla dôkazné bremeno, odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v zmysle § 220 O.s.p. zmenil tak, že žalobe v plnom rozsahu vyhovel. Skutočnosť, že predmet obdarovania už nie je vo vlastníctve žalovanej, považoval za právne irelevantnú, pretože ak žalovaná vec pôvodne patriacu dlžníkovi predala tretej osobe, nie je síce dobre možné požadovať uspokojenie pohľadávky z toho, čo odporovateľným právnym úkonom ušlo z dlžníkovho majetku, ale veriteľ má voči tomu, kto mal z tohto úkonu prospech, právo na náhradu. So zreteľom na výsledok sporu priznal žalobcovi trovy vyplývajúce zo spisu s výnimkou trov právneho zastúpenia (§ 224 ods. 2, § 142 ods. 1 O.s.p.).

Proti zmeňujúcemu rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalovaná, ktorá navrhla dovolaciemu súdu napadnutý rozsudok zmeniť tak, že žalobu zamietne a prizná jej trovy odvolacieho i dovolacieho konania. Ako dovolací dôvod uviedla, že rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, pokiaľ ide o posúdenie otázky, či v prípade, ak je účastníkom odporovateľného právneho úkonu maloletý, zostáva jeho povinnosť vykonať náležitú starostlivosť (§42a ods. 2 Občianskeho zákonníka) zachovaná, resp. akým spôsobom si ju má prostredníctvom kolízneho opatrovníka splniť. V tejto spojitosti namietala správnosť názoru odvolacieho súdu, že ako žalovaná neuniesla

dôkazné bremeno ohľadne vynaloženia náležitej starostlivosti pri skúmaní úmyslu jej rodičov (darcov), argumentujúc, že osobne žalobcom napadnutý právny úkon neuskutočnila, nakoľko tento bol vykonaný v jej mene súdom ustanoveným kolíznym opatrovníkom; že v danom čase ani pri vynaložení náležitej starostlivosti vzhľadom na svoj vek, nevedomosť o finančnej situácii rodičov a o iných okolnostiach existujúcich v čase uskutočnenia právneho úkonu nemohla objektívne vedieť o dlhu rodičov voči žalobcovi a tým aj o tvrdenom úmysle ukrátiť ho uzavretím darovacej zmluvy. Podľa jej názoru predpoklad vedomosti o úmysle krátiť veriteľa je nižší u maloletej obdarovanej blízkej osoby, resp. jej kolízneho opatrovníka ako úplne cudzej osoby. Zároveň tvrdila, že kolízna opatrovníčka nemohla mať vedomosť o konaní vedenom žalobcom /jeho pohľadávke/ proti jej rodičom a nemala dôvod pochybovať o úmysle rodičov, pre ktorý sa rozhodli darovať predmetnú nehnuteľnosť. Záver odvolacieho súdu, že neunesla dôkazné bremeno ohľadom vynaloženia náležitej starostlivosti pri skúmaní úmyslu jej rodičov ukrátiť žalobcu, je podľa nej nesprávny však najmä preto, že napadnutý právny úkon bol v zmysle ust. § 28 a 30 Občianskeho zákonníka a ust. § 179 a 180 O.s.p. vykonaný súdom ustanoveným opatrovníkom v prospech maloletého a následne schválený súdom. Odvolaciemu súdu vytýkala, že sa nevyporiadala s celou jej obranou, najmä s tým, že dôvodom darovania nehnuteľnosti nebolo len plnenie „morálnej povinnosti“, ale aj dohoda rodičov o rozdelení ich spoločného majetku tak, že z bytu bude mať prospech výlučne ona ako ich spoločné dieťa a nie aj jej nevlastný brat ako nemanželské dieťa jej otca; že v odôvodnení napadnutého rozhodnutia súd neuviedol, akú konkrétnu činnosť ona, resp. jej kolízny opatrovník mali na účel zistenia úmyslu dlžníka ukrátiť veriteľa pri náležitej starostlivosti vykonať a že špecifikácia prevádzanej nehnuteľnosti nezodpovedá označeniu predmetu prevodu v darovacej zmluve z 28. augusta 2001 ani evidencii v katastri nehnuteľností.

Žalobca sa k dovolaniu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v rozsahu podľa § 242 ods. 1 O.s.p. bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že dovolanie nie je dôvodné.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to

zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V zmysle § 237 O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. dovolanie je tiež prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej.

V zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody pritom neposudzujú len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

Vzhľadom na uvedenú zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., zaoberal sa dovolací súd predovšetkým otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. Dovolateľka vadu tejto povahy nenamietala a ani dovolací súd jej existenciu z obsahu spisu nezistil.

Prípustnosť dovolania žalovanej, ktoré v danom prípade smeruje proti zmeňujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vyplýva preto len z ustanovenia § 238 ods. 1 O.s.p.

Dovolaateľka vytýkala, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Ako nesprávne posúdenie veci namietala záver odvolacieho súdu o neunesení dôkazného bremena ohľadom náležitej starostlivosti podľa §42a ods. 2 Občianskeho zákonníka.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Podľa § 42a ods. 1 Občianskeho zákonníka veriteľ sa môže domáhať, aby súd určil, že dlžníkove právne úkony podľa odsekov 2 až 5, ak ukracujú uspokojenie jeho vymáhateľnej pohľadávky, sú voči nemu právne neúčinné. Toto právo má veriteľ aj vtedy, ak je nárok proti dlžníkovi z jeho odporovateľného právneho úkonu už vymáhateľný alebo ak už bol uspokojený.

Podľa § 42a ods. 2 Občianskeho zákonníka odporovať možno právnenému úkonu, ktorý dlžník urobil v posledných troch rokoch v úmysle ukrátiť svojho veriteľa, ak tento úmysel musel byť druhej strane známy, a právnenému úkonu, ktorým bol veriteľ dlžníka ukrátený a ku ktorému došlo v posledných troch rokoch medzi dlžníkom a osobami jemu blízkymi ( § 116 a 117) alebo ktoré dlžník urobil v uvedenom čase v prospech týchto osôb s výnimkou prípadu, keď druhá strana vtedy dlžníkov úmysel ukrátiť veriteľa aj pri náležitej starostlivosti nemohla poznať.

Blízkou osobou je príbuzný v priamom rade, súrodenec a manžel; iné osoby v pomere rodinnom alebo obdobnom sa pokladajú za osoby sebe navzájom blízke, ak by ujmu, ktorú utrpela jedna z nich, druhá dôvodne pociťovala ako vlastnú ujmu (§116 Občianskeho zákonníka). Stupeň príbuzenstva dvoch osôb sa určuje podľa počtu zrodení, ktorými v priamom rade pochádza jedna od druhej a v pobočnom rade obidve od najbližšieho spoločného predka (§117 Občianskeho zákonníka).

V prípade právnych úkonov, ktorými boli veritelia dlžníka ukrátení a ku ktorým došlo

medzi dlžníkom a blízkymi osobami ( § 116 a 117 Občianskeho zákonníka), alebo ktoré dlžník urobil v prospech týchto osôb, zákonodarca v § 42a ods. 2 Občianskeho zákonníka *predpokladá* (prezumuje) vedomosť u týchto blízkych osôb o dlžníkovom úmysle ukrátiť veriteľa. Ide tu o vyvrátiteľnú právnu domnienku, ktorou sa sleduje uľahčiť právnu pozíciu veriteľa so zreteľom na to, že ide o právny úkon medzi dlžníkom a osobou mu blízkou. Uvedená domnienka neplatí, ak druhá strana (blízka osoba) dlžníkov úmysel ukrátiť veriteľa ani pri náležitej starostlivosti nemohla poznať (zákonná výnimka). Dôkazným bremenom zákon zaťažuje druhú stranu odporovateľného úkonu (blízku osobu), keďže ustanovuje, že táto domnienka neplatí len vtedy, ak druhá strana preukáže, že ani pri náležitej starostlivosti nemohla poznať úmysel dlžníka ukrátiť svojho veriteľa. Žalobcovi stačí tvrdiť, že napádaným úkonom došlo k jeho ukráteniu. Ak žalovaný (blízka osoba) mieni dosiahnuť zamietnutie žaloby, musí dokazovať vynaloženie náležitej starostlivosti, ktorá však nepostačovala na poznatky o úmysle dlžníka ukrátiť jeho veriteľa. V tejto spojitosti má žalovaný nielen povinnosť tvrdenia, ale aj dôkaznú povinnosť a nadväzne aj dôkazné bremeno.

Z hľadiska naplnenia uvedenej zákonnej úpravy teda zodpovednosť preukázať vynaloženie náležitej starostlivosti, ktorá však nepostačovala na získanie poznatku o úmysle dlžníka ukrátiť jeho veriteľa, zaťažuje ako dôkazné bremeno žalovanú ako blízku osobu.

Podľa § 120 ods. 1 O.s.p. účastníci sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Súd rozhodne, ktoré z označených dôkazov vykoná. Súd môže výnimočne vykonať aj iné dôkazy, ako navrhujú účastníci, ak je ich vykonanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci.

Podľa § 132 O.s.p. dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci.

Dovolací súd je oprávnený rozhodnutie odvolacieho súdu preskúmať len v rozsahu, v ktorom bol jeho výrok napadnutý, pričom je viazaný uplatneným dovolacím dôvodom, vrátane toho, ako ho dovolateľ *obsahovo* vymedzil (§ 242 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nie je viazaný rozsahom dovolacích návrhov v prípadoch uvedených v ustanovení § 242 ods. 2 písm. a/ až d/ O.s.p. Ak nejde o vady uvedené v § 237 O.s.p., neprihliada na vady konania, ktoré neboli uplatnené v dovolaní, iba že by tieto vady mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Po preskúmaní veci dovolací súd ustálil, že žalovaná v dovolaní *podľa jeho obsahu* vlastne namieta ako dovolací dôvod to, že rozsudok odvolacieho súdu bol vydaný v konaní postihnutom tzv. inou vadou konania majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolací súd túto časť dovolania totiž neposudzoval len z formálnej stránky, ale aj z jej obsahovej stránky, t. j. z toho, čo dovolateľka odvolaciemu súdu vytýkala. Inou vadou konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. je vada konania, ktorá je rovnako ako vady uvedené v § 237 O.s.p. spôsobená porušením procesných noriem upravujúcich občianske súdne konanie, ktorá ale na rozdiel od nich nezakladá tzv. zmätočnosť rozhodnutia. Podľa obsahu dovolania je zrejmé, že dovolateľka - formálne namietajúc nesprávne právne posúdenie veci v zmysle 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. - namieta v skutočnosti (na prvom mieste) vyhodnotenie vykonaného dokazovania odvolacím súdom. Za spôsobilý dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. však podľa ustálenej súdnej praxe (porovnaj napr. R 42/1993) nemožno považovať nesúhlas dovolateľa s vyhodnotením dokazovania odvolacím súdom.

Potrebné je poukázať aj na to, že výsledok hodnotenia dôkazov odvolacím súdom *zodpovedá* kritériám uvedeným v ustanovení § 132 O.s.p. Nezodpovedal by im vtedy, ak by súd zbral do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov účastníkov nevyplynuli ani inak nevyšli najavo v konaní, ak by súd nezohľadnil rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, ak v hodnotení dôkazov by bol logický rozpor, alebo ak by výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedal tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z ustanovení § 122 až § 135 O.s.p. O takýto prípad v prejednávanej veci sa však nejedná.

Podľa názoru žalovanej prezentovaného v dovolaní:

- v prípade, že obdarovaná blízka osoba je maloletou, vynaloženie náležitej starostlivosti pri skúmaní dlžníkovho úmyslu ukrátiť veriteľa v súvislosti s napádaným /odporovaným/ úkonom (§42a ods. 2 Občianskeho zákonníka) sa nepožaduje a preto ani v súdnom konaní o odporovacej žalobe netreba takúto aktivitu preukazovať („či v prípade, ak je účastníkom odporovateľného právneho úkonu maloletý, zostáva jeho povinnosť vykonať náležitú starostlivosť zachovaná“);

- ak sa pripustí potreba preukázať vynaloženie náležitej starostlivosti pri skúmaní dlžníkovho úmyslu ukrátiť veriteľa v súvislosti s takýmto úkonom, u tejto blízkej osoby

vzhľadom na jej vek /ako aj zastúpenie opatrovníkom/, by sa mali uplatniť nižšie požiadavky (predpoklady) na preukázanie vynaloženia náležitej starostlivosti.

Tento názor nie je správny. Ako už bolo v predošlom texte zdôraznené, v prípade právnych úkonov, ktorými boli veritelia dlžníka ukrátení a ku ktorým došlo medzi dlžníkom a blízkymi osobami ( § 116 a 117 Občianskeho zákonníka), alebo ktoré dlžník urobil v prospech týchto osôb, *predpokladá sa* vedomosť u týchto blízkych osôb o dlžníkovom úmysle ukrátiť veriteľa (platí vyvrátiteľná právna domnienka); aby žalovaný (blízka osoba) dosiahol zamietnutie odporovacej žaloby, musel by preukázať vynaloženie *náležitej* starostlivosti, ktorá však nepostačovala na poznatky o úmysle dlžníka ukrátiť jeho veriteľa, t.j. pochybnosť v uvedenom smere (založenú právnou domnienkou) by musel v konaní jednoznačne vyvrátiť /preukázať takúto aktivitu a že - hoci k nej došlo - nepostačovala na poznatky o úmysle dlžníka ukrátiť jeho veriteľa/. Aj vtedy, keď u odporovateľného právneho úkonu je blízka osoba maloletou, zostáva povinnosť vykonať náležitú starostlivosť zachovaná (nemení sa touto okolnosťou spomenutá vyvrátiteľná právna domnienka a tým aj dôkazné bremeno žalovanej blízkej osoby). V prípade malotej blízkej osoby, u ktorej vzhľadom na jej vek nemožno požadovať rozpoznanie úmyslu dlžníka ukrátiť veriteľa, je z hľadiska vynaloženia náležitej starostlivosti pri skúmaní dlžníkovho úmyslu ukrátiť veriteľa rozhodujúce, či takúto činnosť uskutočnil *opatrovník*, ktorý bol ustanovený tejto malotej osobe pre uzavretie predmetného právneho úkonu (darovacej zmluvy). Odvolací súd preto správne povinnosť vynaloženia náležitej starostlivosti nevzťahoval na žalovanú (v tom čase malotú), ale poukázal na postavenie jej opatrovníka s tým, že žalovaná v súdnom konaní neunesla dôkazné bremeno vzťahujúce sa k vynaloženiu takejto náležitej starostlivosti (t. j. hodnotil činnosť opatrovníka). Dovolací súd považuje postup a právny záver odvolacieho súdu za správny a pripomína, že opatrovník koná ako zástupca za dlžníkovi blízku osobu; zo zastúpenia vyplýva opatrovníkovi povinnosť vynaložiť uvedenú náležitú starostlivosť pri uzatváraní odporovaného právneho úkonu (§42a ods. 2 Občianskeho zákonníka). Neobstojí preto spochybňovanie záveru odvolacieho súdu o neunesení tohto dôkazného bremena žalovanou poukazovaním na samotnú skutočnosť, že napadnutý právny úkon bol vykonaný súdom ustanoveným opatrovníkom v prospech maloteho.

Rovnako neobstojí ani spochybňovanie tohto záveru poukazovaním na skutočnosť, že napadnutý právny úkon bol následne schválený súdom.

Podľa § 179 O.s.p., ak je pre platnosť právneho úkonu, ktorý urobil zákonný zástupca za maloletého, potrebné schválenie súdu, súd ho schváli, ak je to v záujme maloletého.

V súdnom konaní o schválenie právneho úkonu, ktorý urobil zákonný zástupca za maloletého, súd musí prihliadať na záujem maloletého, to ale ešte neznamená, že by musel posudzovať (vyšetrovať), či daný právny úkon ukracuje uspokojenie vymáhateľnej pohľadávky tretej osoby. Sledovanie záujmu maloletého uvedené posúdenie nezahŕňa; schválenie súdu podľa § 179 O.s.p., ktoré je potrebné pre platnosť právneho úkonu, samo osobe nepostačuje pre záver, že súdom takto schválený právny úkon neukracuje uspokojenie vymáhateľnej pohľadávky tretej osoby (veriteľa), resp. že sa naplnila podmienka vynaloženia náležitej starostlivosti pri skúmaní dlžníkovho úmyslu ukrátiť veriteľa podľa § 42a ods. 2 Občianskeho zákonníka. Dovolací súd iba pre úplnosť pripomína, že odporovacou žalobou možno napadnúť len platný právny úkon.

Podľa názoru dovolacieho súdu vyhodnotenie dôkazov odvolacím súdom je v súlade s obsahom spisu aj so zásadami formálnej logiky. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozsudku náležite rozviedol, na základe čoho (akých skutočností) dospel k záveru, že žalovaná neunesla dôkazné bremeno ohľadom vynaloženia náležitej starostlivosti pri skúmaní úmyslu dlžníka ukrátiť žalobcu.

Cieľom dôkaznej povinnosti podľa § 120 ods. 1 O.s.p. bolo unesenie dôkazného bremena v rozsahu, v ktorom toto bremeno spočívalo na žalovanej. Splnenie dôkaznej povinnosti (povinnosti označiť dôkazy) podľa citovaného ustanovenia nemusí ešte znamenať unesenie dôkazného bremena. Dôkazným bremenom (v spojitosti s dôkaznou povinnosťou) sa rozumie zodpovednosť účastníka za výsledok konania, ktorý závisí od zistení z navrhnutých a vykonaných dôkazov. Ak v konaní zistený skutkový základ neumožňuje ustáliť *vynaloženie náležitej starostlivosti* opatrovníka žalovanej /ktorá však nepostačovala na poznatky o úmysle dlžníka ukrátiť jeho veriteľa/, v takom prípade súd rozhoduje v situácii dôkaznej núdze, ktorej dopad (neúspech v konaní) sa pričíta tomu účastníkovi, na ktorom leží podľa predpisov hmotného práva dôkazné bremeno (zodpovednosť za preukázanie skutočností významných z hľadiska hmotného práva), t. j. žalovanej.

Procesnoprávnym následkom neunesenia dôkazného bremena účastníkom konania je teda jeho neúspech v spore. Pri vyhodnotení dôkazov, čím treba, pravdaže, rozumieť aj

zhodnotenie *absencie* dôkazov (vedúcej k neuneseniu dôkazného bremena žalovanou), nemožno odvolaciemu súdu vyčítať pochybenia.

Pokiaľ žalovaná namietala, že odvolací súd sa nevyporiadal s celou jej obranou, najmä tým, že dôvodom darovania nehnuteľnosti nebolo len plnenie „morálnej povinnosti“, ale aj dohoda rodičov o rozdelení ich spoločného majetku tak, že z bytu bude mať prospech výlučne ona ako ich spoločné dieťa a nie aj jej nevlastný brat ako nemanželské dieťa jej otca; že v odôvodnení napadnutého rozhodnutia neuviedol, akú konkrétnu činnosť ona, resp. jej kolízny opatrovník mali na účel zistenia úmyslu dlžníka ukrátiť veriteľa pri náležitej starostlivosti vykonať, tak tieto námietky sú irelevantné.

Tvrdená procesná vada, ktorá by mohla byť považovaná za tzv. inú vadu konania (porovnaj R 111/1998), ak by k nej došlo, nenastala. Napadnuté rozhodnutie nie je v rozpore s povinnosťou riadne odôvodňovať rozhodnutia, keďže odvolací súd v postačujúcom rozsahu reagoval na konkrétne argumenty žalovanej. Za porušenie práva na spravodlivý súdny proces treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia, podľa dovolacieho súdu však napadnutý rozsudok odvolacieho súdu vadou vytýkanou dovolateľkou netrpí, je dostatočne odôvodnený /aj preskúmateľný/, skrátka spĺňa požiadavky ustanovenia § 157 ods. 2 O. s. p. (§ 211 ods. 2 O. s. p.) kladené na odôvodnenie rozsudku.

V zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby všeobecný súd sa stotožnil s jeho právnymi názormi, návrhmi a hodnotením dôkazov.

Právo na spravodlivý súdny proces neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi. Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý proces podľa cit. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním

navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov, resp. toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecných záväzných právnych predpisov, ktorý predkladá účastník konania.

Podľa § 157 ods. 2 O. s. p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané, a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal, a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Rozhodnutie súdu ako orgánu verejnej moci nemusí byť totožné s očakávaniami, a predstavami účastníka konania, ale z hľadiska odôvodnenia musí spĺňať parametre (limity) zákonného rozhodnutia (§ 157 ods. 2 O. s. p.), pričom účastníkovi konania musí dať odpoveď na podstatné (zásadné) otázky a námietky spochybňujúce závery namietaného rozhodnutia v závažných a samotné rozhodnutie ovplyvňujúcich súvislostiach. Právo (účastníka) a povinnosť (súdu) na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia vyplýva z potreby transparentnosti služby spravodlivosti, ktorá je esenciálnou náležitosťou každého jurisdikčného aktu (rozhodnutia). Citované zákonné ustanovenie sa totiž chápe aj z hľadiska práv účastníka na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ktorého imanentnou súčasťou je aj právo na súdne konanie spĺňajúce garancie spravodlivosti, a toto ustanovenie treba vykladať a uplatňovať aj s ohľadom na príslušnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva [(ďalej len „ESLP“), porovnaj napr. rozsudok Garcia Ruiz v. Španielsko z 21. januára 1999] tak, že rozhodnutie súdu musí uviesť presvedčivé a dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí sa posúdiť vo svetle okolností každej veci. Judikatúra ESLP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany (účastníka) bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Georiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Ústavný súd Slovenskej republiky vyslovil, že „súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu“

a že „takéto odôvodnenie musí obsahovať aj rozsudok opravného (odvolacieho) súdu“ (porovnaj uznesenie z 3. júla 2003 sp. zn. IV. ÚS 115/03). Ústavný súd vo svojom uznesení z 23. júna 2004 sp. zn. III. ÚS 209/04 vyslovil, že „Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia“.

Zo spisu vyplýva, že odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozsudku uviedol stručne rozhodujúci skutkový stav, vychádzajúci z rozsudku súdu prvého stupňa, opísal priebeh konania, stanoviská oboch procesných strán v prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania a citoval zákonné ustanovenie, ktoré aplikoval na prejednávajúci prípad a z ktorého vyvodil svoj právny záver. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu nevyplýva jednostrannosť ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Najvyšší súd Slovenskej republiky vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti dospel k záveru, že skutkové a právne závery odvolacieho súdu nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a že odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu ako celok spĺňa parametre zákona na odôvodnenie rozsudku (§ 157 ods. 2 O. s. p.). Dovolací súd osobitne upozorňuje, že odvolací súd náležite odôvodnil /vysvetlil/ dôvod, pre ktorý vyhovel odporovacej žalobe, keď relevantným pre jeho rozhodnutie v tomto prípade bolo predovšetkým posúdenie /odlišné od súdu prvého stupňa/ otázky, či žalovaná uniesla alebo neuniesla dôkazné bremeno ohľadom vynaloženia náležitej starostlivosti pri skúmaní úmyslu dlžníka ukrátiť žalobcu. Odvolací súd v zdôvodnení - okrem už v predošlej časti textu rozobratého zásadného dôvodu týkajúceho sa neunesenia dôkazného bremena ohľadom vynaloženia náležitej starostlivosti pri skúmaní úmyslu dlžníka ukrátiť žalobcu - správne poukázal aj na to, že pravidlo týkajúce sa vynaloženia tejto náležitej starostlivosti /aktivity/, platí aj vtedy, keď dlžník uzatvorením odporovateľného právneho úkonu plní svoju morálnu povinnosť, s čím argumentuje žalovaná. Na údaje žalovanej o skutočnostiach, ktoré sa dozvedela v čase, keď dostala predvolanie na súd, konkrétne že rodičia na ňu a jej brata /ktorého mal otec z mimomanželského vzťahu/

„prevádzali nejaké majetky“ (porovnaj č.l. 151 p.v. spisu), nebol dôvod, aby odvolací súd reagoval v odôvodnení napadnutého rozsudku; údaje takejto povahy totiž nemali k skúmanej zásadnej skutočnosti – k otázke preukázania, či došlo k vynaloženiu uvedenej náležitej starostlivosti, žiadny význam. Rovnako neobstojí ani námietka, že v odôvodnení napadnutého rozhodnutia súd neuviedol, akú konkrétnu činnosť žalovaná, resp. jej opatrovník mali na účel zistenia úmyslu dlžníka ukrátiť veriteľa pri náležitej starostlivosti vykonať. V tejto spojitosti na žalovanej bola nielen povinnosť tvrdenia, ale aj dôkazná povinnosť a nadväzne aj dôkazné bremeno, ktorú zodpovednosť si však nespĺnila; nie je na odvolacom súde, aby v odôvodnení napadnutého rozhodnutia uvádzal, ako mala žalovaná konkrétne postupovať /poskytovať manuál/, aby si túto svoju zodpovednosť splnila /bola procesne úspešná/; tiež ani aby uvádzal, aké otázky mohol opatrovník položiť a pod.; teda odvolací súd nemal povinnosť odôvodniť svoje rozhodnutie podľa takýchto predstáv či požiadaviek žalovanej.

Žalovaná napokon namietala, že špecifikácia prevádzanej nehnuteľnosti nezodpovedá označeniu predmetu prevodu v darovacej zmluve zo dňa 28. augusta 2001 ani evidencii v katastri nehnuteľností. Dovolací súd k tomu poznamenáva, že prípadná chyba v písaní (tzv. preklep), predstavuje len zrejmu nesprávnosť, na nápravu ktorej slúži opravné uznesenie (§ 164, § 211 ods. 2 O.s.p.). Pokiaľ mala žalovaná na mysli to, že medzičasom vlastníctvo k darovanej nehnuteľnosti previedla (porovnaj č.l. 151 p.v. spisu), treba dať do pozornosti právo žalobcu na náhradu v peniazoch (porovnaj napr. R 110/1998).

Najvyšší súd Slovenskej republiky z týchto dôvodov dovolanie žalovanej ako nedôvodné podľa § 243b ods. 1 O.s.p. zamietol.

V dovolacom konaní úspešnému žalobcovi vzniklo právo na náhradu trov konania proti žalovanej, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 v spojení s § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd však žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania nepriznal keďže nepodal návrh na uloženie povinnosti náhrady trov dovolacieho konania (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

**V Bratislave 30. novembra 2010**

**JUDr. Jana B a j á n k o v á, v. r.**  
**predsedníčka senátu**

Za správnost':  
Hrčková Marta